

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

16 декември 2021 година*

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Европейска заповед за арест — Харта на основните права на Европейския съюз — Приложно поле — Член 51 — Прилагане на правото на Съюза — Рамково решение 2002/584/ПВР — Компетентност на Съда — Отправяне на преюдициално запитване, преди да се издаде европейска заповед за арест — Допустимост — Принцип *ne bis in idem* — Член 50 — Понятия за оправдателна присъда и за осъдителна присъда — Амнистия в издаващата държава членка — Окончателно решение за прекратяване на наказателното производство — Отмяна на амнистията — Отмяна на решението за прекратяване на наказателното производство — Възобновяване на производството — Необходимост от решение, постановено след преценка на наказателната отговорност на съответното лице — Директива 2012/13/ЕС — Право на информация в наказателното производство — Приложно поле — Понятие за наказателно производство — Законодателна процедура за приемане на решение за отмяна на амнистия — Съдебно производство за проверка на съответствието на това решение с Конституцията на страната“

По дело C-203/20

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Okresný súd Bratislava III (Районен съд Братислава III, Словакия) с акт от 11 май 2020 г., постъпил в Съда на 11 май 2020 г., във връзка с наказателно производство срещу

AB,

CD,

EF,

NO,

JL,

GH,

IJ,

LM,

* Език на производството: словашки.

PR,

ST,

UV,

WZ,

BC,

DE,

FG,

при участието на:

HI,

Krajská prokurátúra v Bratislave

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: А. Prechal, председател на втори състав, изпълняваща функцията на председател на трети състав, J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi (докладчик) и N. Wahl, съдии,

генерален адвокат: J. Kokott,

секретар: M. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 6 май 2021 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за АВ, от M. Mandzák, M. Para, Ľ. Hlbočan и Ľ. Kaščák, advokáti,
- за CD, EF, NO и JL, от M. Krajčí и M. Para, advokáti,
- за IJ, от M. Totkovič и M. Pohovej, advokáti,
- за Krajská prokurátúra v Bratislave, от R. Remeta и V. Pravda, в качеството на представители,
- за словашкото правителство, от B. Ricziová, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от S. Grünheid и A. Tokár, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 17 юни 2021 г.,

ПОСТАНОВИ НАСТОЯЩОТО

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4, параграф 3 ДЕС, член 82 ДФЕС, членове 47, 48 и 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3) и Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 година относно правото на информация в наказателното производство (ОВ L 142, 2012 г., стр. 1).
- 2 Запитването е отправено във връзка с наказателно производство срещу АВ, CD, EF, NO, JL, GH, IJ, LM, PR, ST, UV, WZ, BC, DE и FG (наричани по-нататък „обвиняемите“) и намерението на запитващата юрисдикция да издаде европейска заповед за арест срещу едно от тези лица.

Правна уредба

Правото на Съюза

Рамково решение 2002/584

- 3 Член 17 от Рамково решение 2002/584 е озаглавен „Срокове и процедури за вземане на решение за изпълнение на европейската заповед за арест“ и в параграф 1 предвижда:
„Европейската заповед за арест следва незабавно да бъде разгледана и изпълнена“.

Директива 2012/13

- 4 Член 1 от Директива 2012/13 е озаглавен „Предмет“ и гласи:
„С настоящата директива се установяват правила относно правото на информация на заподозрените лица или на обвиняемите относно техните права в наказателното производство и относно обвинението срещу тях. С нея също се установяват правила относно правото на информация на лицата, за които е издадена европейска заповед за арест, относно техните права“.
- 5 Член 2 от тази директива е озаглавен „Приложно поле“ и в параграф 1 предвижда:
„Настоящата директива се прилага от момента, в който лицето бъде уведомено от компетентните органи на държава членка, че е заподозряно или обвинено в извършването на престъпление, до момента на приключване на производството, което означава окончателното решаване на въпроса дали заподозряното лице или обвиняемият е извършил престъплението, включително, когато е приложимо, производството по определяне на наказание и приключването на процедурите по обжалване“.

Словашкото право

Изменената Конституция

- 6 Член 86 от Ústava Slovenskej republiky (Конституция на Словашката република), изменена с Ústavný zákon č. 71/2017 Z. z. (Конституционен закон № 71/2017) от 30 март 2017 г. (наричана по-нататък „изменената Конституция“), гласи:

„Národná rada Slovenskej republiky (Народно събрание на Словашката република) е компетентно по-специално:

[...]

- i) да се произнася по отмяната на решение на президента [на Словашката република], прието съгласно член 102, параграф 1, буква j), ако то противоречи на принципите на демократичната правова държава; приетото решение има общо приложение и се публикува по начина на публикуване на закон.

[...]“.

- 7 Член 129а от изменената Конституция гласи:

„Ústavný súd Slovenskej republiky [(Конституционен съд на Словашката република)] се произнася по конституционносъобразността на решение на Народното събрание на Словашката република за отмяна на амнистия или индивидуално помилване, прието на основание член 86, буква i). Конституционният съд образува служебно производството за прилагането на изречение първо [...]“.

- 8 Член 154f от изменената Конституция предвижда:

„(1) Разпоредбите на член 86, буква i), член 88а и член 129а се прилагат и за член V и член VI от решението на министър-председателя на Словашката република от 3 март 1998 г. за амнистия, публикувано под номер 55/1998, за решението на министър-председателя на Словашката република от 7 юли 1998 г. за амнистия, публикувано под номер 214/1998, както и за решението на президента на Словашката република от 12 декември 1997 г. за помилване на подсъдим [...]“.

(2) С отмяната на актовете за амнистия и помилване по параграф 1:

- a) се отменят решенията на публичните органи, които са били приети и мотивирани въз основа на актовете за амнистия и помилване, посочени в параграф 1; и
- b) се отстраняват правните пречки за наказателно преследване, основани на посочените в параграф 1 актове за амнистия и помилване; периодът, в който са били налице тези правни пречки, не се включва в изчисляването на давностните срокове за деянията, обхванати от посочените в параграф 1 актове за амнистия и помилване“.

Измененият Закон за Конституционния съд

- 9 Член 48b се съдържа в шести раздел от втори дял на трета част от Zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (Закон № 38/1993 за организацията на Конституционния съд на Словашката република, производството пред него и статута на неговите съдии), изменен със Zákon č. 72/2017 Z. z. (Закон № 72/2017) от 30 март 2017 г. (наричан по-нататък „измененият Закон за Конституционния съд“), и в параграфи 1—3 предвижда:

„(1) Конституционният съд образува служебно производството по същество на основание член 129 от Конституцията, като производството започва в деня на публикуването в Zbierka zákonov [(Официален вестник)] на решението, прието от Народното събрание на Словашката република по член 86, буква i) от Конституцията.

(2) Страна в производството е само Народното събрание на Словашката република.

(3) Другата страна в производството е правителството на Словашката република, представявано от министъра на правосъдието на Словашката република, ако производството е за решение, с което е отменена амнистия, или президентът на Словашката република, ако производството е за решение, с което се отменя индивидуално помилване“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 10 Срещу обвиняемите има образувано наказателно производство в Словакия за няколко престъпления, извършени през 1995 г.
- 11 На 3 март 1998 г. министър-председателят на Словашката република, който поради изтичането на мандата на президента на Словашката република към онзи момент упражнява правомощията му, приема акт за амнистия на тези престъпления (наричан по-нататък „амнистията от 1998 г.“).
- 12 С решение от 29 юни 2001 г. Okresný súd Bratislava III (Районен съд Братислава III, Словакия) прекратява наказателното производство въз основа по-специално на тази амнистия. Решението му е окончателно и съгласно словашкото право има същото действие като оправдателна присъда.
- 13 На 4 април 2017 г. влизат в сила Конституционен закон 71/2017 и Закон 72/2017.
- 14 На 5 април 2017 г. на основание член 86, буква i) от изменената Конституция Народното събрание на Словашката република приема решение, с което отменя амнистията от 1998 г.
- 15 Това решение е обявено за конституционносъобразно от Ústavný súd Slovenskej republiky (Конституционен съд на Словашката република) с решение от 31 май 2017 г. на основание член 129а от изменената Конституция.
- 16 Съгласно член 154f, параграф 2 от изменената Конституция с решението от 5 април 2017 г. се отменя и решението от 29 юни 2001 г. на Okresný súd Bratislava III (Районен съд Братислава III), поради което наказателното производство срещу обвиняемите е възобновено.

- 17 Запитващата юрисдикция посочва, че по искане на *Krajská prokuratúra v Bratislave* (Окръжна прокуратура Братислава, Словакия) е издала международна заповед за арест срещу ST, с мотива че това лице би могло да се намира в Мали. Тъй като обаче не можела да се изключи възможността това лице да се намира на територията на някоя от държавите членки, запитващата юрисдикция искала да издаде срещу него и европейска заповед за арест.
- 18 Запитващата юрисдикция не е сигурна обаче дали принципът *ne bis in idem* допуска издаването на такава европейска заповед за арест в главното производство.
- 19 В това отношение, след като посочва, че според нея в случая са приложими Рамково решение 2002/584, а следователно и Хартата, запитващата юрисдикция пояснява, че преди да издаде европейска заповед за арест, трябва да се увери по-специално, че защитата на основните права на съответното лице е гарантирана. За тази цел тя иска, най-напред, да се установи дали закрепеният в член 50 от Хартата принцип *ne bis in idem* е приложен към окончателното решение, с което е прекратено наказателното производство, като се има предвид по-специално, че това решение е прието въз основа на амнистия и че впоследствие е отменено по силата на законов акт за отмяна на тази амнистия и без конкретно съдебно решение или съдебно производство.
- 20 По-нататък, запитващата юрисдикция иска да се установи дали законодателна процедура като разглежданата в главното производство — с която се отменя амнистия и която води до отмяната на окончателно индивидуално решение за прекратяване на наказателно преследване — попада в приложното поле на Директива 2012/13, която прогласява правото на обвиняемите на всеки етап от наказателното производство да получават необходимата им информация за него с цел гарантиране на правото им на справедлив процес и на достъп до материалите по делото. Запитващата юрисдикция отбелязва, че ако отговорът на посочения въпрос е утвърдителен, процедурата пред Народното събрание на Словашката република и производството пред *Ústavný súd Slovenskej republiky* (Конституционния съд на Словашката република) биха представлявали пречка засегнатите лица да упражнят свои основни процесуални права, а това би било в нарушение не само на разпоредбите на посочената директива, но и на членове 47 и 50 от Хартата, както и на член 82 ДФЕС.
- 21 Накрая, запитващата юрисдикция иска да се установи дали национално законодателство като разглежданото в главното производство — съгласно което Конституционният съд на държава членка проверява съответствието на законова разпоредба за отмяна на амнистия с Конституцията на страната, но не и с правото на Съюза — е съвместимо с член 267 ДФЕС, с основните права, гарантирани по-специално в членове 47 и 50 от Хартата, както и с принципа на лоялно сътрудничество, закрепен в член 4, параграф 3 ДЕС. Освен това запитващата юрисдикция счита, че „националният механизъм“ за отмяна на амнистия би могъл да противоречи на принципите на пропорционалност и ефективност, които ограничават процесуалната автономия на държавите членки при приемането на вътрешноправни разпоредби.

- 22 При тези обстоятелства Okresný súd Bratislava III (Районен съд Братислава III) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Допуска ли принципът *ne bis in idem* издаването на европейска заповед за арест по смисъла на Рамково решение 2002/584, като се има предвид член 50 от [Хартата], когато наказателното дело е окончателно приключило с оправдателна присъда или решение за прекратяване на производството, ако тези решения са били приети въз основа на амнистия, която е отменена от законодателя след влизането им в сила, и вътрешният правен ред предвижда, че отмяната на такава амнистия води до отмяна на решенията на публичните органи, които са приети и мотивирани въз основа на амнистия или помилване, и до отпадане на законните пречки за наказателно преследване, произтичащи от така отменената амнистия, при това без съдебно решение или нарочно съдебно производство?
  - 2) Съвместима ли е с правото на справедлив съдебен процес, гарантирано в член 47 от [Хартата], и с правото на всеки да не бъде съден или наказван два пъти за едно и също престъпление, гарантирано в член 50 от [Хартата] и в член [82 ДФЕС], разпоредба от национален закон, която директно, без решение на национална юрисдикция, отменя решението на национална юрисдикция за прекратяване на наказателното производство, което съгласно националното право е окончателно и води до оправдаване и въз основа на което наказателното производство е прекратено окончателно в резултат на амнистията, дадена съгласно национален закон?
  - 3) Съвместима ли е с принципа на лоялното сътрудничество по смисъла на член 4, параграф 3 [ДЕС], член 267 [ДФЕС] и член 82 [ДФЕС], с правото на справедлив съдебен процес, гарантирано в член 47 от [Хартата], и с правото на всеки да не бъде съден или наказван два пъти за едно и също престъпление, гарантирано в член 50 от [Хартата], разпоредба на националното право, която ограничава контрола на Ústavný súd Slovenskej republiky [(Конституционния съд на Словашката република)] върху решение на Народното събрание на Словашката република за отмяна на акт за амнистия или индивидуално помилване, прието съгласно член 86, буква i) от [изменената Конституция], до преценка на неговата конституционност, без да се вземат предвид обвързващите актове, приети от Европейския съюз, и по-специално [Хартата], [ДФЕС] и [ДЕС]?”.

Производството пред Съда

По искането за разглеждане по реда на спешното преюдициално производство

- 23 Запитващата юрисдикция иска настоящото дело да бъде разгледано по реда на спешното преюдициално производство, предвидено в член 107 от Процедурния правилник на Съда, като се позовава на член 17, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, съгласно който „[e]вропейската заповед за арест следва незабавно да бъде разгледана и изпълнена“.
- 24 На 3 юни 2020 г. по предложение на съдията докладчик и след изслушване на генералния адвокат Съдът реши, че липсва основание за уважаване на искането, тъй като запитващата юрисдикция не е представила каквито и да било доказателства, позволяващи да се прецени наличието на конкретни причини за спешно произнасяне по делото. По-специално

запитващата юрисдикция не е указала дали обвиняемите са задържани, нито a fortiori е посочила причините, поради които отговорите на Съда биха могли да са решаващи за евентуалното им освобождаване.

По искането за възобновяване на устната фаза на производството

- 25 С акт, постъпил в секретариата на Съда на 22 юни 2021 г., АВ иска да бъде разпоредено възобновяване на устната фаза на производството.
- 26 В подкрепа на това искане АВ отбелязва, че в точки 53 и 54 от заключението си генералният адвокат посочва някои неточности, опорочаващи преюдициалното запитване. В този контекст АВ представя като ново обстоятелство уточнението, че в решението си от 29 юни 2001 г. Okresný súd Bratislava III (Районен съд Братислава III) е прекратил наказателното производство не на основание на амнистията, а на основание на принципа на националното право *ne bis in idem*.
- 27 Съгласно член 83 от Процедурния си правилник Съдът може, след като изслуша генералния адвокат, да постанови възобновяване на устната фаза на производството по-специално когато счита, че делото не е напълно изяснено, когато след закриване на тази фаза някоя от страните посочи нов факт от решаващо значение за решението на Съда или когато делото трябва да се реши въз основа на довод, който не е бил обсъден от страните или заинтересованите субекти по член 23 от Статута на Съда на Европейския съюз.
- 28 Настоящият случай обаче не е такъв.
- 29 Всъщност в искането си АВ се ограничава до предоставяне на собствено тълкуване на фактите по делото, и по-специално на решението от 29 юни 2001 г. на Okresný súd Bratislava III (Районен съд Братислава III).
- 30 Освен обаче че това тълкуване не представлява нов факт по смисъла на член 83 от Процедурния правилник, в постоянната си практика Съдът приема, че в рамките на преюдициалното производство по член 267 ДФЕС, основано на ясно разделение на правомощията между националните юрисдикции и Съда, само националният съд е компетентен да установи и прецени фактите по делото в главното производство. От своя страна Съдът единствен има право да се произнася по тълкуването или валидността на правото на Съюза с оглед на фактическата и правна обстановка, така както е описана от запитващата юрисдикция, за да ѝ предостави полезната информация за разрешаването на спора, с който е сезирана (решения от 27 април 2017 г., *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, т. 35 и от 14 ноември 2019 г., *Dilly's Wellnesshotel*, C-585/17, EU:C:2019:969, т. 45 и цитираната съдебна практика).
- 31 Освен това, доколкото с молбата за възобновяване на устната фаза на производството АВ иска да отговори на заключението на генералния адвокат, е достатъчно да се отбележи, че само по себе си съдържанието на заключение на генералния адвокат не може да представлява нов факт, иначе чрез позоваване на такъв факт страните биха могли да отговорят на това заключение. Заключение на генералния адвокат обаче не може да бъде предмет на обсъждане от страните. В този смисъл Съдът вече е приел, че съгласно член 252 ДФЕС задачата на генералния адвокат е да представя публично, при пълна непристрастност и независимост, мотивирани заключения по делата, за които съгласно Статута на Съда на Европейския съюз се изисква неговото произнасяне, за да го

подпомогне при изпълнението на неговата задача да гарантира спазването на правото при тълкуването и прилагането на Договорите. Съгласно член 20, четвърта алинея от Статута и член 82, параграф 2 от Процедурния правилник с представянето на заключението на генералния адвокат приключва устната фаза на производството. Тъй като се представя независимо от обсъжданията между страните, заключението слага началото на фазата на разискванията от Съда. Следователно става въпрос не за становище, предназначено за съдиите или за страните, което произхожда от орган извън Съда, а за индивидуалното, мотивирано и представено публично становище на член на самата институция (решение от 6 октомври 2021 г., Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, т. 21 и цитираната съдебна практика).

- 32 В случая, след като изслуша генералния адвокат, Съдът констатира, че представените от АВ доказателства не разкриват каквито и да било нови факти от решаващо значение за решението, което трябва да постанови по настоящото дело, и че последното не трябва да се реши въз основа на довод, който не е бил обсъден от страните или заинтересованите субекти. Освен това Съдът счита, че след приключване на писмената и устната фаза на производството разполага с всички необходими данни и че делото е достатъчно изяснено, за да може да се произнесе по него.
- 33 Поради това не следва да се постановява възобновяване на устната фаза на производството.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 34 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 50 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска издаването на европейска заповед за арест на лице, наказателното преследване срещу което първоначално е прекратено с окончателно съдебно решение, прието въз основа на амнистия, а впоследствие е възобновено поради приемането на закон за отмяна на тази амнистия и на това съдебно решение.

По компетентността на Съда

- 35 Словашкото правителство оспорва компетентността на Съда да се произнесе по първия преюдициален въпрос, тъй като счита, че разпоредбите от правото на Съюза, включително и тези на Хартата, не са приложими към случая по главното производство. Запитващата юрисдикция искала всъщност Съдът да разгледа словашкото национално право в областта на амнистията, а то било извън компетентността му. Освен това правото на Съюза не било приложимо *ratione temporis*, тъй като всички обстоятелства, разглеждани в главното производство, били настъпили преди присъединяването на Словашката република към Съюза.
- 36 В това отношение следва да се отбележи, че първият преюдициален въпрос се отнася до член 50 от Хартата.
- 37 Приложното поле на Хартата спрямо действията на държавите членки е определено в член 51, параграф 1 от същата, който предвижда, че разпоредбите на Хартата се отнасят за държавите членки единствено когато те прилагат правото на Съюза.

- 38 Освен това член 51, параграф 1 от Хартата потвърждава постоянната практика на Съда, съгласно която основните права, гарантирани в правния ред на Съюза, трябва да се прилагат във всички случаи, уреджани от правото на Съюза, но не и извън тези случаи (решение от 14 януари 2021 г., Окръжна прокуратура Хасково и Апелативна прокуратура Пловдив, С-393/19, EU:C:2021:8, т. 31 и цитираната съдебна практика).
- 39 Когато обаче дадено правно положение не попада в приложното поле на правото на Съюза, Съдът няма компетентност да го разгледа и евентуално посочените разпоредби на Хартата сами по себе си не биха могли да учредят такава компетентност (решение от 14 януари 2021 г., Окръжна прокуратура Хасково и Апелативна прокуратура Пловдив, С-393/19, EU:C:2021:8, т. 32 и цитираната съдебна практика).
- 40 Вярно е наистина, както отбелязва и Европейската комисия, че главното производство се отнася до престъпления, чиято уредба не е хармонизирана в правото на Съюза, и че освен това последното не урежда приемането и отмяната на амнистия.
- 41 С първия въпрос се иска обаче тълкуване не на националното законодателство, уреждащо съответните престъпления или амнистия, а на член 50 от Хартата във връзка с процедурата за издаване на европейска заповед за арест, която запитващата юрисдикция възнамерява да започне.
- 42 Тази процедура за издаване на европейска заповед за арест, която запитващата юрисдикция възнамерява да започне, попада в приложното поле *ratione materiae* и *ratione temporis* на Рамково решение 2002/584 и към нея следователно е приложима и Хартата.
- 43 Съдът следователно е компетентен да отговори на първия преюдициален въпрос.

По допустимостта

- 44 Словашкото правителство и Комисията подчертават, че запитващата юрисдикция все още не е издала европейска заповед за арест и че не е сигурно дали ще го направи, тъй като не е доказано, че лицето, срещу което трябва да бъде издадена тази заповед, се намира на територията на някоя от държавите членки. Държавите членки прилагали правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата само в случаите, когато издаващият и изпълняващият съдебен орган прилагали национални разпоредби, приети в изпълнение на Рамково решение 2002/584. Издаването на европейска заповед за арест можело само по себе си да се счита за прилагане на правото на Съюза. Намерението за издаването на такава заповед обаче не било достатъчно, за да се приеме, че със съответното наказателно производство се прилага правото на Съюза и че следователно Хартата е приложима по отношение на всички свързани със законосъобразността на това производство въпроси. При това положение първият преюдициален въпрос бил ирелевантен и хипотетичен и следователно недопустим.
- 45 В това отношение следва да се припомни, че в рамките на сътрудничеството между Съда и националните юрисдикции, въведено с член 267 ДФЕС, само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от преюдициално решение, за да може да се произнесе, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, щом поставените въпроси се отнасят до

тълкуването на норма от правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2021 г., *Sumal*, C-882/19, EU:C:2021:800, т. 27 и цитираната съдебна практика).

- 46 Въпросите относно правото на Съюза се ползват следователно с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправеното от национална юрисдикция преюдициално запитване само ако е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на норма от правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение от 6 октомври 2021 г., *Sumal*, C-882/19, EU:C:2021:800, т. 28 и цитираната съдебна практика).
- 47 В случая от акта за преюдициално запитване става ясно, че *Okresný súd Bratislava III* (Районен съд Братислава III) счита условията за издаване на европейска заповед за арест срещу един от обвиняемите по принцип за изпълнени и че възнамерява да издаде такава европейска заповед за арест, тъй като е възможно това лице да се намира или да отиде в друга държава членка. Освен това от материалите по делото, с които разполага Съдът, се установява, че издаването от запитващата юрисдикция на европейска заповед за арест зависи от отговора, който Съдът ще даде на първия преюдициален въпрос.
- 48 При тези обстоятелства да се твърди — че национална юрисдикция, която има съмнения относно законосъобразността на издаването на европейска заповед за арест с оглед на приложимите разпоредби на правото на Съюза, трябва да издаде такава заповед, за да може след това да сезира Съда с преюдициално запитване — би било в явно противоречие с целта на посочения член 267 ДФЕС.
- 49 Всъщност установеният с тази разпоредба механизъм за преюдициални запитвания цели да гарантира при всички обстоятелства, че правото на Съюза поражда едни и същи последици във всички държави членки, и по този начин да предотврати различията в тълкуването му, което националните юрисдикции следва да прилагат, и да гарантира това прилагане, като предостави на националния съд средство за отстраняване на трудностите, до които би могло да доведе изискването за осигуряване на пълното действие на правото на Съюза в рамките на съдебните системи на държавите членки. Така националните юрисдикции разполагат с възможно най-широката възможност и дори със задължението да сезират Съда, ако сметат, че висящото пред тях дело повдига въпроси във връзка с тълкуването или преценката на валидността на разпоредбите на правото на Съюза, по които въпроси е необходимо да вземат решение (решение от 6 октомври 2021 г., *Consortio Italian Management* и *Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, т. 28 и цитираната съдебна практика).
- 50 Това е особено вярно в случая, тъй като системата на европейската заповед за арест съдържа защита на две равнища на процесуалните и основните права, от които трябва да се ползва издирваното лице, доколкото към съдебната защита, предвидена на първото равнище, при приемането на националното решение, каквато е националната заповед за арест, се добавя тази, която трябва да се осигури на второто равнище, при издаването на европейската заповед за арест (вж. в този смисъл решение от 12 декември 2019 г., *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg* и *Openbaar Ministerie* (Прокурори на Лион и Тур), C-566/19 PPU и C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, т. 59 и цитираната съдебна практика).

- 51 Следователно при мярка като издаването на европейска заповед за арест, която е от естество да засегне правото на свобода на съответното лице, тази защита включва приемането на решение, което отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита, поне на едно от двете равнища на посочената защита (решение от 27 май 2019 г., ОГ и РІ (Прокуратури на Любек и Цвикау) (С-508/18 и С-82/19 PPU, EU:C:2019:456, т. 68).
- 52 Следователно, като сезира Съда с преюдициално запитване за тълкуване, за да се увери, че приемането на европейска заповед за арест отговаря на произтичащите от правото на Съюза задължения, издаващият съдебен орган възнамерява да изпълни задълженията, произтичащи от Рамково решение 2002/584, и следователно прилага правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата.
- 53 Освен това, противно на твърденията на Комисията, това съображение не прави приложимо правото на Съюза към наказателното производство, във връзка с което може да се издаде тази европейска заповед за арест, тъй като наказателното производство е различно от процедурата по издаване на заповедта и Рамково решение 2002/584 и правото на Съюза са приложими единствено към тази процедура.
- 54 Следователно първият преюдициален въпрос е допустим.

По същество

- 55 В отговор на първия въпрос следва да се отбележи, че както става ясно от самия текст на член 50 от Хартата, който закрепва принципа *ne bis in idem* в правото на Съюза, „[н]икой не може да бъде подложен на наказателно преследване или наказан за престъпление, за което вече е бил оправдан или осъден на територията на Съюза с окончателно съдебно решение в съответствие със закона“.
- 56 За да се определи дали дадено съдебно решение представлява решение, с което се постановява окончателно решение по отношение на дадено лице, е необходимо да се провери, *inter alia*, дали решението е постановено след преценка на делото по същество (вж. по аналогия, що се отнася до член 54 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген от 14 юни 1985 година между правителствата на държавите от Икономическия съюз Бенелюкс, Федерална република Германия и Френската република за постепенното премахване на контрола по техните общи граници, подписана в Шенген на 19 юни 1990 г. (ОВ L 239, 2000 г., стр. 19; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 183), решения от 10 март 2005 г., *Miraglia*, С-469/03, EU:C:2005:156, т. 30, от 5 юни 2014 г., *M*, С-398/12, EU:C:2014:1057, т. 28 и от 29 юни 2016 г., *Kossowski*, С-486/14, EU:C:2016:483, т. 42).
- 57 Това тълкуване се потвърждава, от една страна, от текста на член 50 от Хартата, тъй като, както отбелязва генералният адвокат в точка 51 от заключението си, използваните в тази разпоредба понятия за осъдителна присъда и за оправдателна присъда предполагат, че въпросът за наказателната отговорност е разгледан и че е постановено решение по същество.
- 58 От друга страна, това тълкуване е в съответствие с легитимната цел да се избегне опасността лицата, които са извършили престъпление, да останат ненаказани — цел, която се вписва в контекста на пространството на свобода, сигурност и правосъдие без вътрешни граници, в което е гарантирано свободното движение на хора и което е предвидено в член 3,

параграф 2 ДЕС (вж. в този смисъл решения от 6 септември 2016 г., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, т. 36 и 37, от 2 април 2020 г., Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, т. 60 и от 12 май 2021 г., Bundesrepublik Deutschland (Червена бюлетина на Интерпол), C-505/19, EU:C:2021:376, т. 86).

- 59 В случая от акта за преюдициално запитване несъмнено следва, че съгласно националното право решението от 29 юни 2001 г., с което Okresný súd Bratislava III (Районен съд Братислава III) прекратява образуваното срещу обвиняемите наказателно производство, има действие на оправдателна присъда.
- 60 Независимо от естеството и последиците на това решение съгласно словашкото право, от материалите по делото, с които разполага Съдът, става обаче ясно, че единствената последица от това решение, прието по-специално въз основа на амнистията от 1998 г., е прекратяването на наказателното производство, преди Okresný súd Bratislava III (Районен съд Братислава III) или който и да било друг словашки съд да се е произнесъл по наказателната отговорност на обвиняемите, като това обстоятелство трябва все пак да бъде проверено от запитващата юрисдикция.
- 61 С оглед на изложеното на първия въпрос следва да се отговори, че член 50 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че допуска издаването на европейска заповед за арест на лице, срещу което се води наказателно производство — първоначално прекратено с окончателно съдебно решение въз основа на амнистия, а впоследствие възобновено поради приемането на закон, който отменя тази амнистия и това съдебно решение — ако въпросното съдебно решение е било постановено преди преценката на наказателната отговорност на това лице.

По втория въпрос

- 62 Съгласно постоянната практика на Съда в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда задачата на последния е да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да реши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът може да преформулира въпросите, които са му зададени (решение от 26 октомври 2021 г., PL Holdings, C-109/20, EU:C:2021:875, т. 34 и цитираната съдебна практика).
- 63 Предвид мотивите на преюдициалното запитване, обобщени в точка 20 от настоящото решение, вторият преюдициален въпрос следва да се разбира като въпрос, с който се иска да се установи дали Директива 2012/13 трябва да се тълкува в смисъл, че е приложима към законодателна процедура за отмяна на амнистия, както и към съдебно производство за проверка на съответствието на тази отмяна с Конституцията на страната, и ако да, дали посочената директива, разглеждана по-специално в светлината на членове 47 и 50 от Хартата, допуска споменатите законодателна процедура и съдебно производство.
- 64 Според словашкото правителство и Комисията, дори и така преформулиран, въпросът е недопустим. Всъщност, тъй като се отнасяла само до наказателните производства, Директива 2012/13 не била приложима към уредените в словашкото право процедури на Народното събрание на Словашката република и производства на Ústavný súd Slovenskej republiky (Конституционния съд на Словашката република). По-конкретно производството пред последния не се отнасяло до правата, задълженията или наказателната отговорност на

определени физически или юридически лица. Единствената му цел била да се прецени съответствието с Конституцията на решение, прието от Народното събрание на Словашката република на основание член 86, буква i) от изменената Конституция.

- 65 В това отношение е достатъчно да се отбележи, че така изтъкнатите съображения срещу допустимостта на втория преюдициален въпрос се отнасят по същество до самия обхват на правото на Съюза, и в частност до този на Директива 2012/13, а следователно и до тълкуването ѝ. Поради самото си естество такива съображения, отнасящи се до същността на поставения въпрос, не могат следователно да доведат до неговата недопустимост (вж. по аналогия решение от 20 април 2021 г., *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, т. 33 и цитираната съдебна практика).
- 66 Затова вторият преюдициален въпрос, преформулиран в точка 63 от настоящото решение, е допустим.
- 67 За да се отговори на този въпрос, следва да се отбележи, че Директива 2012/13, както се предвижда в член 1 от нея, установява правила, от една страна, относно правото на информация на заподозрените лица или на обвиняемите относно техните права в наказателното производство и относно обвинението срещу тях, а от друга страна, относно правото на информация на лицата, за които е издадена европейска заповед за арест, относно техните права.
- 68 Освен това в член 2, параграф 1 от тази директива се предвижда, че същата се прилага от момента, в който лицето бъде уведомено от компетентните органи на държава членка, че е заподозряно или обвинено в извършването на престъпление, до момента на приключване на производството, което означава окончателното решаване на въпроса дали заподозряното лице или обвиняемият е извършил престъплението, включително, когато е приложимо, производството по определяне на наказание и приключването на процедурите по обжалване.
- 69 От тези разпоредби следва, че посочената директива се прилага по отношение на процедурите за издаване на европейски заповеди за арест и на наказателните производства, доколкото с тях се цели да се установи дали заподозряното лице или обвиняемият е извършил престъпление.
- 70 Следователно производство, което не се отнася до установяване на наказателната отговорност на лице, не би могло да попадне в приложното поле на Директива 2012/13.
- 71 В частност тази директива не е приложима нито към законодателна процедура за отмяна на амнистия, нито към съдебно производство за проверка на съответствието на тази отмяна с Конституцията на страната. Всъщност, независимо от последиците им за процесуалното положение на съответното лице, посочените процедура и производство не се отнасят до установяването на евентуална наказателна отговорност на това лице.
- 72 С оглед на изложеното на втория преюдициален въпрос следва да се отговори, че Директива 2012/13 трябва да се тълкува в смисъл, че не е приложима към законодателна по естеството си процедура за отмяна на амнистия, нито към съдебно производство за проверка на съответствието на тази отмяна с Конституцията на страната.

По третия въпрос

- 73 С третия си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 4, параграф 3 ДЕС, членове 82 и 267 ДФЕС и членове 47 и 50 от Хартата трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат законодателство на държава членка, съгласно което Конституционният съд на тази държава членка проверява съответствието на законодателна разпоредба за отмяна на амнистия само с Конституцията на страната, но не и с правото на Съюза.
- 74 В това отношение следва най-напред да се подчертае, че както правилно отбелязва словашкото правителство и както посочва генералният адвокат в точка 72 от заключението си, национално законодателство, което предвижда законодателна процедура за отмяна на амнистия, както и съдебно производство, което има за предмет проверка за съответствие на тази отмяна с Конституцията на страната, не прилага правото на Съюза, тъй като посочените процедура и производство не попадат в приложното поле на това право.
- 75 Следователно, тъй като правото на Съюза не е приложимо към такова национално законодателство, с оглед на съображенията, посочени в точки 37—39 от настоящото решение, Съдът не е компетентен да отговори на третия преюдициален въпрос.

По съдебните разноски

- 76 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

- 1) Член 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкува в смисъл, че допуска издаването на европейска заповед за арест на лице, срещу което се води наказателно производство — първоначално прекратено с окончателно съдебно решение въз основа на амнистия, а впоследствие възобновено поради приемането на закон, който отменя тази амнистия и това съдебно решение — ако въпросното съдебно решение е било постановено преди преценката на наказателната отговорност на това лице.**
- 2) Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 година относно правото на информация в наказателното производство трябва да се тълкува в смисъл, че не е приложима към законодателна по естеството си процедура за отмяна на амнистия, нито към съдебно производство за проверка на съответствието на тази отмяна с Конституцията на страната.**

Подписи